

Informatīvais ziņojums

“Par Latvijas dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas Katastrofu novērtēšanas un koordinācijas sistēmā”

Ievads

Informatīvais ziņojums sagatavots, lai informētu Krīzes vadības padomi un Ministru kabinetu par iespēju pievienoties Apvienoto Nāciju Organizācijas Katastrofu novērtēšanas un koordinācijas sistēmai (*United Nations Disaster Assessment and Coordination*) (turpmāk tekstā – UNDAC sistēma).

UNDAC sistēmas uzdevums ir atbalstīt un veicināt ārkārtas reaģēšanas koordināciju starp katastrofu skartās valsts valdību, ANO aģentūrām un starptautiskās katastrofu pārvaldīšanas kopienū.

Pašreizējās situācijas raksturojums

Pēc iestāšanās Eiropas Savienībā (turpmāk tekstā – ES) 2004.gadā Latvija ņem aktīvu [dalību ES Civilās aizsardzības mehānismā](#) (turpmāk tekstā – ESCAM). ESCAM ietvaros Latvijā ir attīstīti reaģēšanas spējas katastrofu draudu un gadījumos, apmācīti un sertificēti 26 eksperti, kā rezultātā Latvijai ir bijusi iespēja piedalīties starptautiskās palīdzības sniegšanā Tadžikistānā, Moldovā, Polijā, Bosnija un Hercegovinā, Ukrainā un Nepālā, kas starptautiski tika augstu novērtēta. Apvienoto Nāciju Organizācijas Humāno lietu koordinācijas birojs (*United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*) (turpmāk tekstā – UN OCHA), ņemot vērā uzkrāto pieredzi un dalību starptautiskajās misijās ar ANO klātbūtni, Latvijai ir izteicis piedāvājumu kļūt par UNDAC sistēmas dalībnieci, kas ļautu sniegt un saņemt starptautisko palīdzību katastrofu draudu un katastrofu gadījumā.

UNDAC sistēma

UN OCHA uztur un pārvalda UNDAC sistēmu, kurā ir 80 dalībvalstis, no tām 17 ir ES dalībvalstis. UNDAC sistēmai ir globāls katastrofu pārvaldīšanas mandāts, kurš kalpo kā pirmais un ātrākais ANO reaģēšanas instruments uz katastrofām dažādās vietās pasaulē. UNDAC kārtība nosaka, ka UNDAC sertificētam ekspertam jānodrošina palīdzības sniegšanas misijā 12-48 stundu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas. Jāteic, ka ESCAM vadoša loma ir tikai ES ietvaros, savukārt, ārpus ES robežām ESCAM darbojas tikai kā UNDAC atbalsta mehānisms. UNDAC sistēma tika izveidota 1993.gadā. Kopš tā laika tika īstenotas 268 misijas - vairāk nekā simts pasaules valstīs. Latvijas aktīvās darbības rezultātā, 2016.gadā ESCAM Latvijai piešķīra vienu kvotu UNDAC sistēmas kursā. Šajā sakarā Latvijā jau ir viens

sertificēts eksperts, kurš pēc Latvijas pievienošanās UNDAC sistēmai varēs piedalīties starptautiskās palīdzības sniegšanā, UNDAC komandas sastāvā.

Pašlaik notiek ciešākās sadarbības attīstība starp ESCAM un UNDAC sistēmu humāno lietu un katastrofu pārvaldīšanas jomā, līdz ar to dalība abās sistēmās veicinās Latvijas atpazīstamību un reaģēšanas spēju attīstību.

Latvijas ieguvumi no dalības UNDAC sistēmā

Kopš 1991.gada, kad Latvija kļuva par ANO dalībvalsti, tā ir vairakkārt devusi ieguldījumu UN OCHA darbā. Pilntiesīga dalība UNDAC sistēmā kārtējo reizi apliecinātu Latvijas apņemšanos sniegt ieguldījumu ANO katastrofu pārvaldīšana spēju stiprināšanā. Šis solis dos iespēju piedalīties starptautiskās palīdzības sniegšanā UNDAC komandas sastāvā visā pasaulē, kā arī apmācīt jaunus ekspertus. Latvijai tas ir prestiža jautājums un iespēja kļūt par vērā ņemamo partneri katastrofu pārvaldīšanas jomā. Cita starpā, jāmin, ka no 11 Baltijas jūras reģiona valstīm tikai Latvija un Lietuva nav UNDAC sistēmas dalībnieces.

Dalības nosacījumi

1. Ārlietu ministrijai jāinformē UN OCHA par Latvijas piekrišanu pievienoties UNDAC sistēmai.
2. Jāveic dalības maksa UNDAC sistēmas misijas kontā (*UNDAC mission account*). UN OCHA noteiktā iemaksa ir 50.000 USD, bet, nākot pretī jaunām UNDAC sistēmas dalībvalstīm, ir piekritusi samazināt iemaksas apmēru līdz 25.000 USD. Nauda tiek rezervēta kontā un tiek izmantota vienīgi Latvijas iesaistes finansēšanai UNDAC misijās un ANOursos.
3. Jānosaka UNDAC sistēmas kontaktpunkts Latvijā (*Vairāku valstu pieredze liecina, ka visefektīvāk šo funkciju pilda Ārlietu ministrija*), tiešai komunikācijai ar UNDAC.

Pielikumā – Aicinājums pievienoties UNDAC sistēmai (*Invitation to join UNDAC system*).